

Україна козацька

(бібліографічний огляд літератури)

Козацтво й Україна, козацтво й український народ... Ці поняття здавна перебували в одному асоціативному ряду. І це аж ніяк не випадково. Адже через історію козацтва, по суті, переломлювалася ціла епоха в минулому України та її народу. Справді, на певному етапі історичної еволюції саме козацтво почало відбивати загальні тенденції та закономірності розвитку українців як окремої етнічної спільноти.

14 жовтня, на свято Покрови Пречистої Богородиці в нашій країні відзначається **День українського козацтва**.

Не випадково для святкування Дня українського козацтва обрано День Святої Покрови. Вона здавна була покровителькою козаків. Це дуже важливе свято для нашого народу, адже козацтво відіграло надзвичайну роль у становленні нашої держави. Його історичне значення важко переоцінити. Народ ставився до козаків з повагою і любов'ю, сприймав їх як символ мужності, честі, людської і національної гідності. Перекази про звитяжні вчинки запорожців передаються з покоління в покоління. Епоха козацтва створила багатогранну, глибоку духовність, що стала гордістю і окрасою української історії та культури.

Варто зауважити, що не залишаються поза увагою й землі, населення Уманщини, які відіграли особливу роль у соціальних та політичних процесах та мали місце в історії України в період виникнення та розвитку козацтва. Історія Уманщини має трагічні й героїчні сторінки. З найдавніших часів територія, що досліджується залюднювалася і спустошувалася, підлягала новій колонізації, а потім знову лежала в руїнах і згарищах.

Козаки уславилися героїчною боротьбою. Вони були на чолі національно-визвольної боротьби українського народу. Для українського народу козаки-запорожці були й залишаються уособленням кращих людських якостей і виразником незламного національного духу, прикладом для наступних борців за незалежність України. Тому, давайте разом шанувати славні традиції, звичаї нашого народу, пам'ятати завжди і скрізь, що ви – діти козацького роду, нащадки пращурів великих, що не корились ні кривавому ясиру, ні мечу, ні кулеметному вогню, а свято вірили у світле майбутнє своєї держави.

Пропонується до вашої уваги бібліографічний огляд «Україна козацька».

Історія українського козацтва : нариси : в 2 т. / редкол.: В. А. Смолій, О. А. Бачинська, О. І. Гуржій [та ін.]. – К. : ВД «Києво-Могилянська академія», 2006. – Т. 1. – 800 с. : іл.

Книга звертає велику увагу на існування козацтва, яке не минуло безслідно в історії українського народу. Адже три століття його активних історичних діянь – це велика, славна і трагічна епоха в тисячолітній історії України, сповнена романтичним героїзмом і жахливим трагізмом боротьби козаків проти численних зовнішніх ворогів, це водночас була епоха національно-духовного і державницького утвердження українського етносу.

Праця має наскрізний характер. На її сторінках історія українського козацтва розгортається у всій її багатоаспектності (політичній, соціальній, економічній, духовній) та часовій протяжності. Підручник охоплює широкий спектр питань, а саме: генеза та еволюція українського козацтва, цивілізаційна типологія українського козацтва та його світові аналоги, система ціннісних орієнтацій та політичний світогляд козацтва, державна ідея за козацької доби, політична система та інституційна модель Української козацької держави, міжнародні відносини та дипломатія, боротьба українського козацтва за об'єднання Правобережної та Лівобережної України, військова організація та воєнне мистецтво українського

козацтва, Запорозькі Січі та козацтво Слобідської України. Окрім того, розглянуто питання соціальної, військової, політичної та державотворчої діяльності українського козацтва від найдавніших часів до кінця XVIII століття.

Посібник розрахований та корисний для науковців, студентів і викладачів вузів.

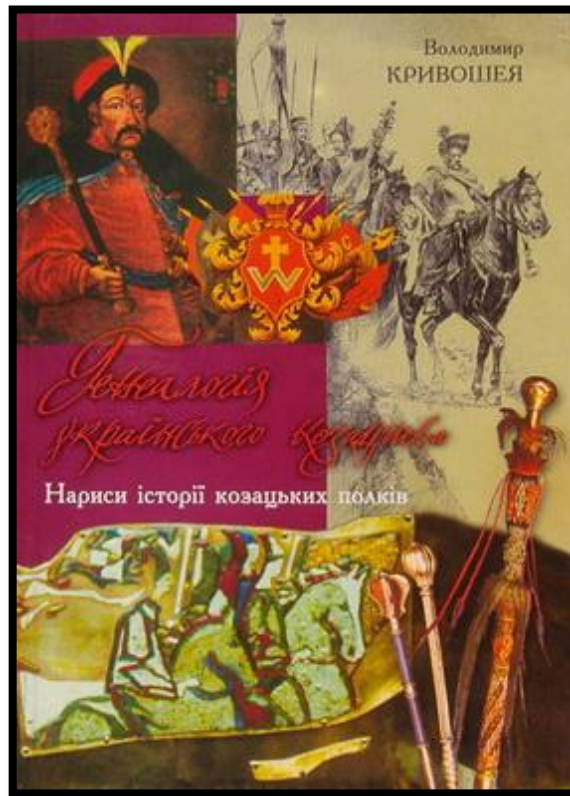

Шевчук, В. О. Козацька держава як ідея в системі суспільно-політичного мислення XVI–XVIII ст. : в 2 кн. / Валерій Шевчук. – К. : Грамота, 2007. – Кн. 1. – 717 с. : іл.

Книга сучасного українського історика та письменника Валерія Шевчука – це виклад історії однієї з найвизначніших ідей українського державотворення, де автор прагне не лише дослідити ті чи інші явища, а передусім їх осмислити. Вона містить величезний масив інформації про становлення, розвиток і руйнацію Козацької держави. Значну увагу приділено міжконфесійному становленню та стосункам українців, широко висвітлено діяльність політичних і військових діячів (Б. Хмельницького, І. Виговського, П. Дорошенка, І. Самойловича, І. Мазепи) доби Козацької держави та пізніших часів. Автор аналізує їхню діяльність і шукає відповідь на питання часу теперішнього: Чому не спрацювала національна ідея?

Видання має значну кількість ілюстрацій.

Ця книга рекомендована для науковців, викладачів і студентів вищих навчальних закладів та всіх, кому небайдужа українська історія XVI–XVIII ст.

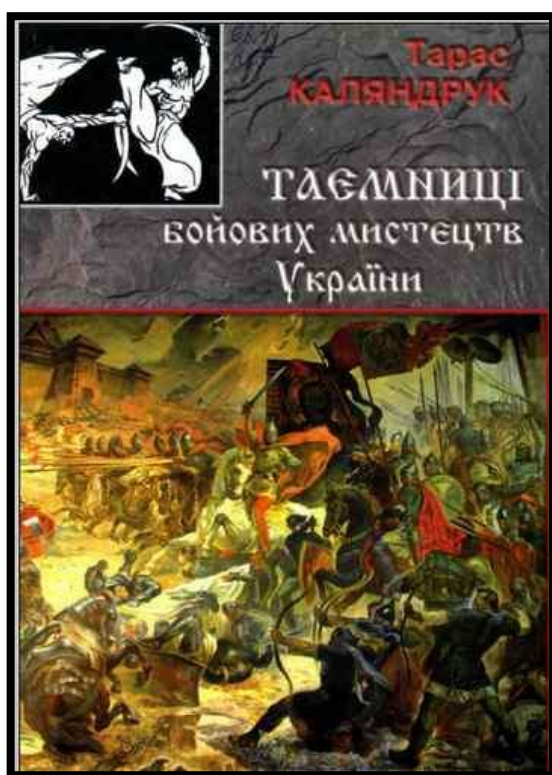
Кривошея, В. В. Генеалогія українського козацтва : нариси історії козацьких полків / Володимир Кривошея ; АН України, Ін-т політичних і етнонаціональних досліджень, Музей гетьманства. – К. : Стилос, 2002. – 396 с.

Коріння народу, коріння роду – це ті попередні покоління, які заклали основу сьогодення, чиє життя і діяльність складають суть Історії.

У книзі розглядаються стан наукової розробки і джерельна база генеалогії українських козацьких родин. Наводяться короткі нариси різних історичних періодів існування Гетьманщини крізь призму генеалогії гетьманських та інших окремих родин, розкривається шлях козацької держави від виникнення до ліквідації.

Велика увага зосереджена на найвідоміших родинах Гетьманщини. Серія охоплює генеалогію старшини десяти лівобережних полків (Переяславського, Чернігівського, Ніжинського, Старого, Лубенського, Миргородського, Гадяцького) і дев'яти правобережних полків (Білоцерківського, Уманського, Брацлавського, Кальницького (Вінницького), Подільського, Корсунського, Канівського, Чигиринського, Черкаського).

Книга розрахована на науковців, викладачів історії, студентів, широкий читацький загал.

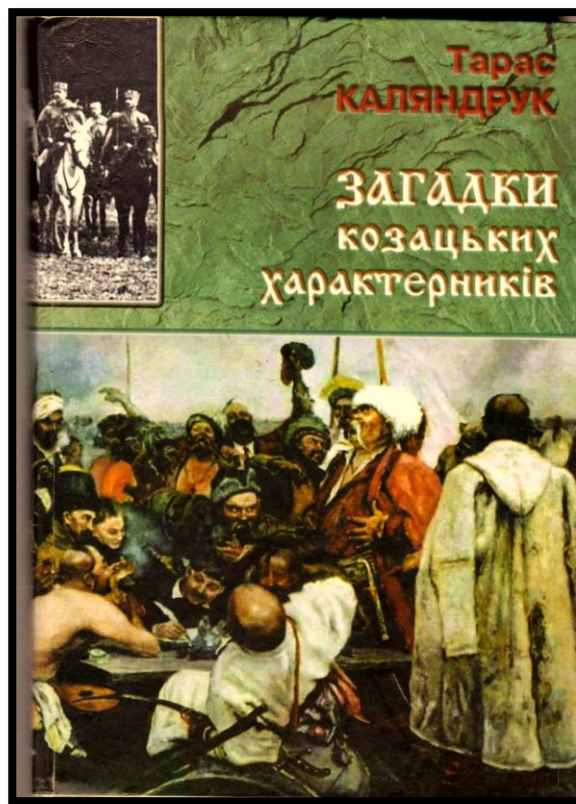
Каляндрук, Т. Б. Таємниці бойових мистецтв України / Тарас Каляндрук. – Львів : Піраміда, 2007. – 304 с. : іл.

В історії та культурі кожного народу важливе місце займає військова культура. Історія вчить нас, що найвищий стан військового мистецтва завжди відповідав високій культурі і цивілізації народу.

Ця книга є спробою дослідити джерела і розвиток військових мистецтв в Україні. Автор зібрав унікальні військові обряди, звичаї, свідчення про найдавніші єдиноборства в Україні, тому видання буде цікаве для учених,

військових, працівників спецслужб та всіх тих, хто небайдужий до військового мистецтва українського народу. Автор досліджує бойові мистецтва богатирів, пластунів, козаків та інших воїнів. Зі сторінок книги оживає самотня бойова культура наших предків, яка тисячі років допомагала їм захищати рідну землю від ворогів. У виданні представлено понад 400 зображень з рідкісних джерел, більшість з яких до останнього часу були малодослідженими.

Видання буде цікавою для істориків, культурологів, захисників Вітчизни та усіх, хто небайдужий до бойових мистецтв українців.

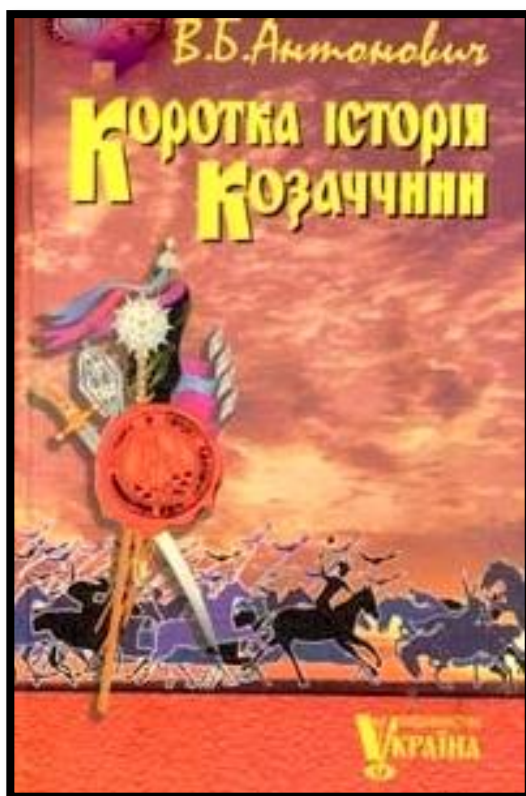

Каляндрук, Т. Б. Загадки козацьких характерників : монографія / Тарас Каляндрук. – Львів : Піраміда, 2007. – 288 с. : іл.

Це друга книга серії історичних розвідок Т. Каляндрука про славні бойові подвиги українських «лицарів духу», що були розпочаті у "Таємницях бойових мистецтв України". У книзі висвітлено малодосліджені сторінки української історії, міфології, культури, які по-новому розкривають сутність бойового духу та військового мистецтва українського народу через прадавні традиції військової бойової підготовки та вірування наших предків. Книга також містить унікальний

ілюстративний матеріал, зібраний з найрізноманітніших давніх та сучасних джерел: ілюстрації до давніх видань, фрагменти фресок, графіті та рельєфних зображень, малюнки, світлини тощо.

Книга буде цікавою для дослідників історії, культури, військової підготовки, а також для усіх, хто небайдужий до минулого та сучасного рідного краю. Автор адресує свою книгу молодому поколінню українців, адже важливо зберегти таємниці козацьких характерників для майбутнього, передати їм молодим, розповісти правдиву історію свого народу.

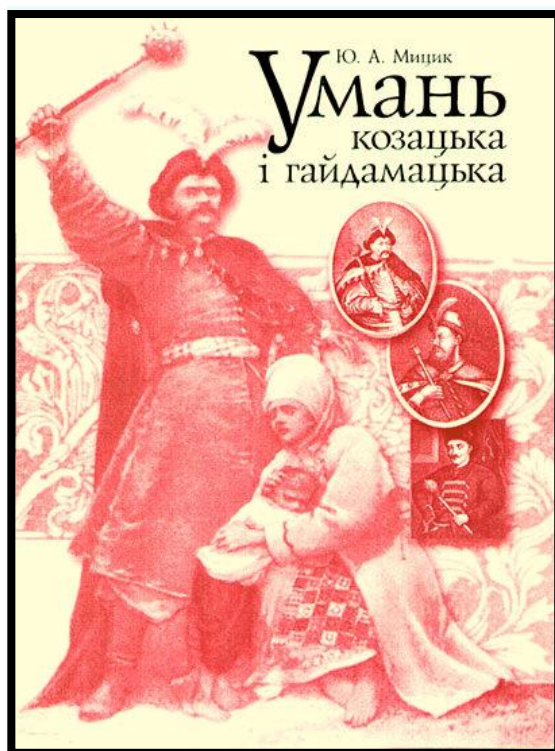
Антонович, В. Б. Коротка історія Козаччини / В. Б. Антонович ; передм. І. І. Глизя. – К. : Україна, 2004. – 304 с. : іл.

Книга має великий масив інформації про козаччину – добу найбільшого напруження сил українського народу, його державної, соціальної та культурної творчості, коли яскраво виявилися найкращі – світлі й найгірші – темні сторони національного менталітету. Ґрунтуючись на глибоких історичних традиціях, козацтво продовжило розвиток матеріальної культури та духовного життя народу і

вже із середини XVII ст. почало репрезентувати перед світом український етнос, а українці дістали назву «козацького народу».

Спираючись на значний фактичний матеріал, Володимир Антонович, доводить в своїй книзі, що український народ завжди був демократичною, вільнолюбною спільнотою, що героїчне минуле козацтва це і є справжня історія нашого краю.

Праця розрахована для студентів, науковців та до широкої аудиторії читачів.

Мищик, Ю. А. Умань козацька і гайдамацька / Ю. А. Мищик. – К. : ВД «КМ Академія», 2002. – 187 с.

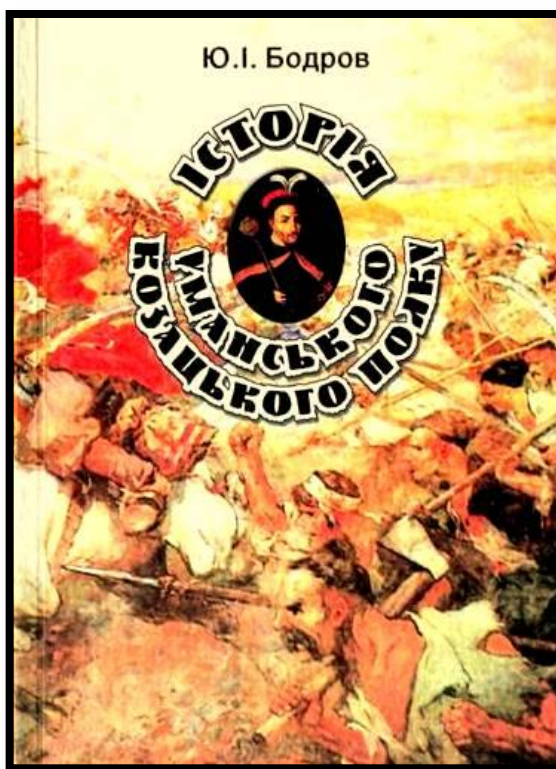
Умань... Уманщина... Ці назви насправді є символами для українців і асоціюються насамперед зі славним козацьким та гайдамацьким минулим нашої Батьківщини. Тут перебував від 1648 року Уманський полк – один з наймогутніших козацьких полків Гетьманщини – Української козацької республіки, тут відбувалися кульмінаційні події Коліївщини. Звертається увага на історію Уманщини в період з 1648 року (початок Національно-визвольної війни

українського народу проти колоніального гніту Речі Посполитої 1648–1658 років) до кінця XVIII століття (поразка гайдамацького руху).

Книга містить, як додаток, фрагмент з праці історика Миколи Ткаченка (1893-1963 рр.) «Гуманщина в XVI-XVII вв.».

У книзі досліджується історичне минуле Уманщини XVII–XVIII ст., у часи піднесення національно-визвольної боротьби українського народу. Книга проливає світло на незнані сторінки історичного минулого цього важливого регіону України козацької доби.

Видання розраховане на науковців, викладачів вищої та середньої школи, краєзнавців і всіх, хто цікавиться історією козацтва та рідного краю.

Бодров, Ю. І. Історія Уманського козацького полку : монографія / Ю. І. Бодров. – К. : ВПЦ "Київський університет", 2001. – 279 с.

У монографії висвітлено історію Уманського козацького полку на всьому просторі його існування – з 1648 по 1713 рік. На основі архівних джерел повному інтерпретується участь уманського козацтва в українському визвольному русі середини XVII – початку XVIII століття. Залучивши нові та критично

використавши відомі джерела, автор дослідив комплекс проблем, пов'язаних з процесом становлення та еволюції Уманського полку як адміністративно-територіальної та військової одиниці Української козацької держави (1648–1781 рр.).

Видання рекомендоване викладачам, вчителям, студентам, учням, всім, хто вивчає історію рідного краю.

Підготувала провідний бібліограф
Прокопчук Віталія Анатоліївна